

Zsoldos Arpad în „Amurgul lui Bolyai Janos” de Kocsis Istvan, Teatrul de Nord, Satu Mare, secția maghiară.

despre om, prin om, către om. Nu este un lucru ușor. Am primit critica în legătură cu repertoriul nostru în stagiunea trecută. Este adevărat că am planificat și n-am pus în scenă *A 12-a noapte* de Shakespeare; motivele au fost financiare. La fel, *Peer Gynt*; în plus, n-am găsit regizorul. Nu cred că ar fi fost bine să dăm piesa pe mina unui regizor care nu este un mare poet, un mare om și un mare regizor. Cuvântul teatru înseamnă pentru mine om, țară, națiune, popor, adică viață. Cea mai fierbinte dorință a mea este să slujesc toate acestea, cu mîndrie, cu credință, cu devotament. Aș vrea să dovedesc prin fapte și nu prin angajamente că am înțeles tot ceea ce se așteaptă din partea noastră.

SORANA COROAMĂ

S-a vorbit foarte mult despre regia românească, despre răspunderea ei și despre locul pe care îl are în arta spectacolului. Întrucît ni s-au adresat multe reproșuri, am considerat că ar fi o lașitate să nu iau cuvîntul.

Au fost exprimate aici idei interesante, care au provocat adeziune, dar, în același timp, cer o gîndire mai profundă. Eu nu știu în ce măsură poporul nostru se află într-un moment de formare a limbii și a culturii naționale; mi se pare că este hazardat să ne referim la un public neprevenit, incult, deoarece acest public reprezintă un popor vechi, păstrător al unei înțelepciuni, al unor dovezi de cultură, al unei inteligențe, al unei posibilități de asimilare, de alegere și de respingere extraordinare. Cîneva spunea că sîntem păstrătorii unei măsuri. Eu cred că tocmai măsura caracterizează publicul românesc; și cred că teatrul românesc a făcut mult și are mult de făcut pe această linie. Nouă ne sînt străine sentimentul zădărnicii și extremismele; am respins deopotrivă stîngismul, dogmatismul și liberalismul. În cadrul acestui simț al măsurii, care ne caracterizează, cred că trebuie înțelese toate eforturile pe care le facem mereu în delimitări, în precizări de poziții, de drumuri, pentru a se realiza acest țel. Noi, ca oameni de teatru, nu se poate să nu fim exponenții unei credințe. Teatrul este un act de dragoste și de credință; și în acest sens toți sîntem oameni politici, pentru că a fi om politic înseamnă obligatoriu să ai o credință, să-ți alegi un drum, să-l corectezi dacă este necesar, să-l privești critic, să-ți precizezi continuu țelul. Ceea ce este uimitor în toate aceste fluctuații de repertorii și de realizare a lor este că nu e vorba de altceva decît de o fluctuație a scopului. Propunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu au fost atît de importante tocmai

pentru că, încă o dată, ne-au reamintit scopul unic; noi obișnuim să înlocuim scopul unic cu niște scopuri mai mătite. Trebuie să ne amintim în permanență că scopul nu poate fi, nici unul comercial, nici cedarea în fața unei mode, nici păstrarea scaunului directorial, nici plecarea în străinătate. Fluctuația apare fiindcă se fac repertorii pripite, în favoarea unui scop imediat, iar realizarea acestor repertorii are câteodată un scop mărunț și nu ține seama de crezul adinc al fiecăruia dintre noi. Cred că atunci când tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus că ar trebui să refuzăm să punem în repertoriu anumite piese, implicit a spus că trebuie să impunem altele, servind strict acest scop mare. Fluctuațiile acestea de scop sînt foarte ciudate. Chiar în referatul C.S.C.A. trei piese au fost pe jumătate criticate, după ce au fost pe jumătate premiate; revizuiindu-se scopul, s-a văzut că aveau unele deficiențe.

În felul nostru de a gândi, de a face teatru, sîntem tulburați, de asemenea, de fluctuații mărunte, dar foarte grave, ale criticii de specialitate. Mă întreb cînd vom face o discuție cu acești critici, care sînt la fel de interesați ca și noi în parcurgerea drumului spre acest scop mare, dezbateri în care ne vom întreba cum ne-am ajutat reciproc. De foarte multe ori, și noi și publicul, am fost derutați de încercările criticii de a ni se impune realizarea unor piese numai într-un anumit mod.

Fiecare dintre noi am făcut aici o pledoarie pro domo, tovarășul Paul Everac pentru dramaturgie, eu pentru regie, alți tovarăși în numele Direcției Teatrelor, iar criticii, în numele criticii. Toate aceste dezbateri la obiect ar trebui favorizate de un contact mai larg, mai rapid, mai direct și, câteodată, mai violent — din punctul de vedere al ciocnirii ideilor, bineînțeles, și nu al violențelor verbale. Trebuie să se creeze posibilitatea să descurcăm între noi niște probleme cu multe implicații.

În teatru, ne întâlnim cu tinerii care vin de la Institutul de teatru, cu critica care ne judecă și ne analizează, cu publicul, cu multe alte persoane și foruri; dar aceste întâlniri sînt cumva separate. Noi, regizorii, avem nevoie de un dialog direct și cu beneficiarul, și cu producătorul, și cu cei ce formează cadrele cu care vom lucra. Ar fi bine să se stabilească o legătură mai strînsă între teatru și învățămîntul artistic. Înzdrăvenirea climatului teatrului românesc depinde și de tineretul care vine spre teatru. De asemenea, depinde de contactul cu critica de specialitate, mai ales cu istoricul literar de specialitate, cu filozoful care și-a luat ca obiect al gândirii sale, teatrul. La ora actuală, Institutul specializat al Academiei, nu are nici o legătură cu noi, culegîndu-și datele din diverse istorii și date statistice. Am

pledat atît de mult pentru acest dialog, pentru că această permanentă compartimentare a problematicii, acuzațiile reciproce între dramaturgi, regizori, scenografi, actori sînt false. Mergem spre un țel comun, și nu are sens să ne simțim tot timpul vinovați de o vină pe care nu o avem (mă refer strict la sentimentul de culpabilitate al regizorului). Să nu ne gîndim că, odată ieșiți pe ușa aceasta, am terminat ceea ce avem de făcut și că nu s-au spus lucruri prea grave la adresa nimănui.

MARIA STĂNESCU

*președinta Comitetului Uniunii Sindicatelor
din Învățămînt și Cultură :*

Pentru oamenii de artă — creatori și interpreți —, documentele puse în fața celor ce-și deslășoară activitatea în largul front ideologic reprezintă chintesența preocupărilor sistematice și atente ale partidului nostru, personal ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a îndruma creatorii de bunuri spirituale pe calea înfăptuirii menirii și atributelor lor fundamentale : slujirea poporului.

Adeziunea totală a cadrelor artistice, ca și a tuturor oamenilor muncii din țara noastră, atestă hotărîrea lor de a transmite, prin intermediul artei, mesajul vieții noastre noi, în deplin acord cu aspirațiile clasei muncitoare, ale poporului român.

Aș vrea să mă opresc asupra citorva aspecte de ordin practic, care privesc activitatea instituțiilor noastre artistice. S-a discutat mult aici despre necesitatea unei tematicii bogate în conținut, care să se reflecte în alcătuirea repertoriilor. Pentru reușita acestei orientări consider că este necesar ca, în conducerea și organizarea activității instituțiilor artistice, să se evidențieze mai pregnant principiul muncii și conducerii colective.

Dacă în alte domenii de activitate acest principiu este o realitate, iar respectarea lui o chestiune de practică curentă, în instituțiile de artă, nu este încă aplicat. Nu sînt atrase suficient și sistematic colectivele artistice, cu întregul lor potențial, la elaborarea și aplicarea măsurilor de organizare a activității, la alcătuirea repertoriului.